



Uluslararası Uyğur Araştırmaları Dergisi, Sayı: 1/2 2013, Sayfa: 41-48.
Xelqara Uyğur Tetqiqati Journali, San: 1/2 2013, Shepbe: 41-48.
International Journal of Uyghur Studies, Volume: 1/2 2013, Page: 41-48.

13. YÜZYILA A T UYGURCA K T CARÎ ANTLA MA METN ÜZER NE DE ERLEND RMELELER*

Sergey Efimoviç MALOV
*Rusçadan Çeviren: Cengiz BUYAR***

ÖZET

Rus arkiyatçı Sergey Efimoviç Malov 1914 yılında Do u Türkistan'a yaptı ı ilmi seyahat esnasında 13. yüzyıla ait iki adet belge bulmu tur. Bu belgeler Malov tarafından okunmu ve çevirileri yapılmı tur. Uyğurcanın 13. yüzyıldaki dil özelliklerini, Uyğurların sosyal ve kültürel durumlarını anlamak bakımından bu iki belge büyük önem ta ır. Bu belgelerle ilgili S. E. Malov'un yazdı ı makale, arkiyatçı V. V. Bartold'a ithafen çıkarılan dergide Ta kent'te 1927 yılında yayınlanmı tur.

Anahtar Kelimeler: Sergey Efimoviç Malov, Tarihi Belge, 13. Yüzyıl, Uyğur, Do u Türkistan, arkiyat.

INTERPRETATIONS OF TWO UYGHUR DOCUMENTS ON COMMERCIAL AGREEMENTS FROM THE 13TH CENTURY

41

ABSTRACT

During his expedition to Eastern Turkistan in 1914 Russian Orientalist Sergey Efimovich Malov had found two documents from the 13th century. These documents were read and translated by Malov himself. They are very important in understanding the linguistic characteristics of the Uyghur language and the socio-cultural situation of the Uyghurs in the 13th century. This article about the documents written by S. E. Malov was published in Tashkent in a journal in honour of Orientalist V. V. Barthold in 1927.

Keywords: Sergey Efimovich Malov, Historical Document, 13th Century, Uyghur, Eastern Turkistan, Orientalism.

Do u Türkistan'ın slâm öncesi kültürünün ara tırılması do rultusunda, 1890 yılında bulunan Sanskritçe el yazmaları, bu alanda bir çı ır açmı olup arkiyatçıların bunları incelemesi onların mühim vazifelerinden biridir. (V. V. Bartold, *storiya izuçeniya Vostoka i Evrope i v Rossii*, 2. baskı, Leningrad 1925, s. 139.)

* S. E. Malov, "Dva uyğurskih dokumenta", *Sbornik, V. V. Bartoldu, Turkestanskije Druzya, uçeniki i poçitateli (z rabot Vostoçnogo fakulteta Sr. –Aziatskogo gos. un-ta) (zd. Ob çestva dlya izuçeniya Tadjikistana i persidskih narodnostey za ego peredelami), Ta kent 1927, s. 387-394.*

** Dr., Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi Tarih Bölümü, Bi kek - KIRGIZ STAN, E-posta: cengizbuyar@gmail.com.



Birinci dünya savaşı öncesinde Ruslar, Batı Avrupalılar ve Japonlar Çin Türkistan'ına ve Çin'in iç kısımlarına çok sayıda seyahat gerçekleştirmişlerdir. Bu seyahatler neticesinde, deki alfabelerle ve dillerde yazılmış bir çok el yazması bu bölgelerden alınıp götürülmüştür¹.

Bunların büyük çoğunluğu Türkçe olup Uygurca, Runik (Orhon-Yenisey) harflerle yazılmışlardır. Diğerleri ise Arap, Brahma ve bazı alfabelerle yazılmış el yazmalarıdır.

Batı Çin'den elde edilen eski Türk el yazmaları artık arkeolojik araştırmaları yapan büyük merkezlerin hemen hemen hepsinde mevcuttur. Günümüzde bu el yazmalarından Budizm ve Maniheizm üzerine olanların büyük çoğunluğu tercüme edilmiş ve yayınlanmıştır.

Doğu Türkistan'da Turfan vadisinde bulunan Budist, Maniheizm ve Hristiyan dinine ait metinler kadar Uygurca hukukî bilgiler içeren metinler de büyük ilgi çekmekte, ilmi bakımdan da yüksek bir değer taşıyan eserlerdir.

Uygurca el yazması hukuk metinlerinin geniş koleksiyonları Berlin'de (Prof. A. Grünwadel'in seyahatlerinde topladığı), Leningrad'da ve SSCB Bilimler Akademisi Asya Müzesi'nde bulunmaktadır².

Bunlardan yayımlanan belgeler pek fazla değildir. Akademisyen V. V. Radlov bu tarz belgelerden iki tanesini 1899 yılında yayımlamıştır³. Yine o, Prof. A. Grünwadel'in Çin'den alıp götürdüğü ve son raporunda bulunan belgelerden bir kısmını 1905 yılında yayımlamıştır⁴. Bu koleksiyondaki belgelerden dört tanesini A. V. Le Coq ikinci defa çevirip 1918 yılında yayımlamıştır⁵. Bunlardan bazıları Berlin Uygurca belgeler koleksiyonu ve Asya Müzesi belgeleri akademisyen V. V. Radlov tarafından 1918 yılında tetkik edilmiş, neticede bir kitap hazırlanmış, fakat bu kitap (Uigurische Sprachdenkmäler) günümüze kadar (A. V. Le Coq 1927) hâlâ basılmamıştır. Tarafımdan yapılan çalışmalarla bu kitabın yakında yayımlanması düşünülmektedir.

Bu çalışmada ele alınacak Uygurca belgeleri, Rus Orta ve Doğu Asya Tetkik Heyeti'nin Batı Çin'e yaptığı ikinci ilmi seyahati esnasında 29 Mart 1914 tarihinde, Turfan'da, satın almak suretiyle temin ettim. Satıcının ifadelerine göre bu belgeler Astana⁶ adlı yerleştirmeden gelmektedirler.

Birinci belge (Resim 1) bir borçlanma senedir. Bir Uygur, Bedrün olarak ifade edilen şahıstan tatlı arap karıllığında darı almıştır. Sonbahar da darıya karıllık arap verecektir ve bu alıverişi için belge hazırlanmıştır.

¹ S. Oldenburg, "Issledovanie pamyatnikov starinnoy kultur Kit. Turkestana", *Jurnal Min. Nar. Prosve.*, 1904, ç. 353; S. Oldenburg, "Russkie arheologičeskie issledovaniya v Vost. Turkestane", *Kazansk. Muzeyniy Vestnik*, Nu: 1-2 za 1921 g. Kazan, s. 25-30. (S. E. Malov'un Kaz. Muz. Vestnik'e yazdığı tenkit yazısı ile karıştırmak için bkz.: *Bibliophile*, Nu.: 2, Kazan 1921, s. 87-88); A. Samoyloviç'in tenkiti için bkz.: W. Radloff, "Chuastuanit...", *Jivaya Starina*, vıp. I-II, 1910; D. Anuçin, "Nemetskie ekspeditsii v Sredney Azii", *Russkie Vedomosti*, 1 Mayıs 1913, D. Anuçin, "Arheologičeskie ekspeditsii v V. Turkestane", *Zemlevedenie*, 1907, III-IV. sayı; A. Stein'in bölgeye seyahatleri ile ilgili bilgi için bkz.: D. Anuçin, *Mu ketova, zv. Rus. Geograf. Obşç.* cilt LII, 1916, vıp II, s. 193-194; S. E. Malov, "Otçet o pute estvii k uiguram k uiguram i salaram", *zvestiya Russk. Komit. Dlya izučeniya Sr. i Vost. Azii*, Nu: 11, seriya II, Sankt Peterburg 1912, s. 99.

² *Otçet o deyatelnosti . Akademii Nauk... za 1905 g.* Spb., s. 23; Aziatskiy Muzei Ross. Akademii Nauk. 1818-1918. *Kratkaya pamyatka*, Peterburg, 1920, s. 34-37 (Tenkiti için bkz.: S. E. Malov, *Kaz. Muzeyniy Vestnik*, Nu.: 1, 1922, s. 196-198).

³ D. Klementz, *Nachrichten über die von d. K. Akad. d. Wiss. zu St. Petersburg im Jahre 1898 ausgerüstete Expedition nach Turfan*. H. 1, 1899, P. 55, *Altugurische Sprachproben...* von Dr. W. Radloff.

⁴ A. Grünwadel, *Bericht über archäol. Arbeiten in Turfan*. München 1906 Abh. K. Bayer Akad. d. Wiss. I K., Bd. XXIV, 1 Abth.

⁵ Le Coq, A. v., *Handschriftliche uigur, Urkunden aus Turfan, Turan*, 1918 p. 449-460. Tenkidi için bkz.: S. E. Malov, *Zapiskiskah Kollegii Vostokovedov*, Leningrad, 1925.

⁶ Astana ile ilgili bkz.: S. F. Oldenburg, *Russkaya Turkestanskaya ekspeditsiya 1909-1910 g.*, Spb. 1914, s. 22.

● 13. Yüzyıla Ait Uygurca İki Ticarî Antlaşma Metni Üzerine Değerlendirmeler

Metin sarı Çin kağıdına, bir Çin fırçası ile sıradan bir el yazısı ile yazılmıştır. Cümleler arasında nokta bulunmamaktadır. Belgedeki metnin son kelimesinin sağında borçlanan Ökrüs Timur'a ait imza niteliği taşıyan işaret yer almaktadır.

Belgenin başlangıçta rulo halinde sarıldığı, sonraları ise düzleştirilmiştir ve zaman içerisinde yırtılmaya yüz tuttuğu anlaşılmaktadır. Bununla birlikte üstten 5. ve 10. alttan ise 2., 5. ve 10. satırlarda simetrik siliklikler olmuştur. Belgenin genel ebatı 15x21 santimetredir.

İkinci belge (Resim 2) muhteva bakımından daha ilgi çekicidir. Bu belge 52 parça pamuk kumaş karışımında daimî süreyle sahipliği devredilen bir köle alıverişi ile ilgilidir.

Bu belgedeki bazı harflerde noktalar mevcut olup (k ve h gibi) bazılarında (c veya) ise yoktur.

Belgede yuvarlak mühürler bulunmaktadır. Bunlar alttan 1. ve 2. satırda, 12. ve 13. satırda, ortada 22. ve 23. satırda iki kez, satırların üst ve alt kısımlarında yer almaktadır. 22., 24. ve 27. satırların sonunda ise artı (+) ekindeki onay işareti yer almaktadır. 26. satırın sonunda altı köşeli yıldız yer almaktadır (üç köşeli yıldız ters istikamette diğerinin üzerine yerleştirilmek suretiyle altı köşeli yıldız oluşturulmuştur). Resmin ortasındaki yatay çizgi ise belgenin katlanmasından ortaya çıkmıştır. İkinci belgenin ebatları ise 34x54 santimetredir.

Her iki belgede de tüccar ve alıcı olarak aynı şahıs, Bedrün zikredilmektedir. Mısır Kara ve Bek Timur adlı kişiler her iki belgede de şahit olarak anılmaktadır. Bununla birlikte ikinci belgede bu şahitlerin adlarının sonlarına (21., 22., 25. ve 26. satırlarda) *kuz* kelimesi eklenerek zikredildiklerini belirtmek gerekir. Belgeleri yazanlar ise aynı şahıslardır.

Her iki belge de Türk dilinin tarihini ve Turfan'daki eski Uygurların hayatını anlamak için büyük ehemmiyeti haizdir. Tahminlerimiz doğrultusunda bu iki belge de 13. yüzyıla aittir.

Belgenin yazımı esnasında bazı kelimeler hızlı yazma kaygısıyla kısaltılarak yazılmıştır. Örneğin *sanap* belgede *snp*, *çam çarım* ise *çm çrim* vb. şekilde yazılmıştır. Bununla birlikte yaptığımız transkripsiyonda metnin, *mn* (men), *cma* (ceme) ekindeki orfoğrafik özellikler olduğu gibi korunmuştur.

Transkripsiyonda köşeli parantez içerisinde verilen kelimeler ise metinde mevcut olmayıp kelimenin yapısına göre tarafımızdan yapılan ikmal ilaveleridir. Satır numaraları haricinde köşeli parantez içerisinde bulunan ikmallerle birlikte metinlerin çevirilerinde, metnin anlam bütünlüğüne sağlayacak bazı ilaveler yapılmıştır.

SSCB Bilimler Akademisi Antropoloji ve Etnografya Müzesi asistanı ve foto rafçısı E. P. Saminov tarafından belgenin foto rafları doğrultusunda baskı resimleri için klişeleri yapılmıştır.

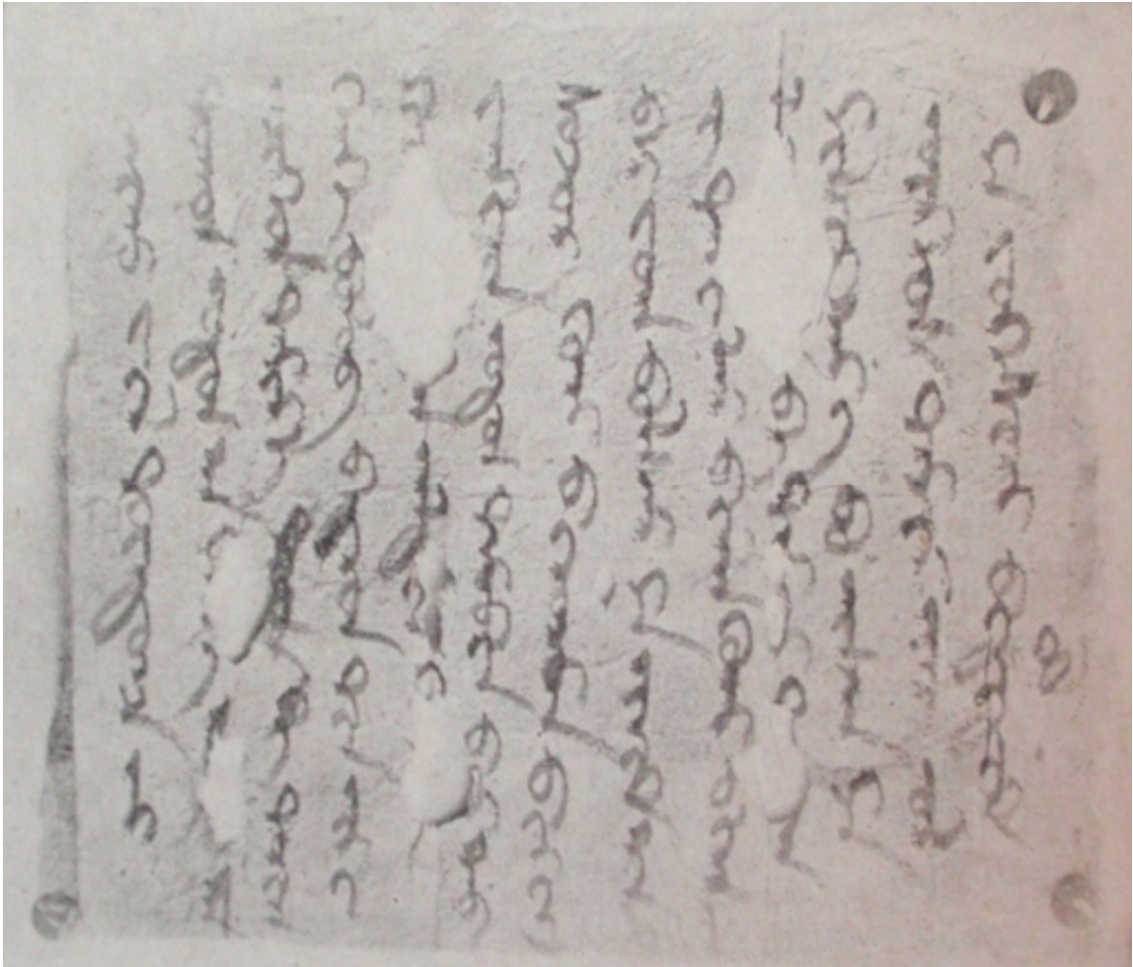
1. Metin

1. ta ı u yıl tördünç ay
2. tokuz oduz a mang a [...] a
3. Ökrüs Temirge tüş ke tarı
4. kergk bolup Bedrün tin iki
5. kü[ri tarı] aldım K[üz]
6. yangıda oduz tembin bir kap
7. süçük köni birürmn birginçe
8. bar yok bolsar mn inim Kusı
9. nıng tegi ler birle köni birsün
10. ler T[anu] Bg Temir T[anu]
11. Mısır Kar a bu nısan mn

12. Ökrüs Temir ning ol
13. mn Yökesiri bididim

1. Metnin Çevirisi

1. Tavuk yılı dördüncü ayda
2. Yirmi dokuzuncu (günü) bana geldi i zaman
3. Ökrüs Timur, darı gerek oldu, ben
- 4-5. Bedründen, iki ölçek darı aldım
- 6-7. Güziün ba langıcında ben (buna kar ılık) bir deri,
30 ölçek tatlı arap verece im.
8. E er ödeme zamanına kadar ölürsem
O zaman küçük karde im Kusı
9. Akrabalarım la birlikte tam tamına ödesinler.
10. Tanık Bek Timur, Tanık
11. Mısır Kara. bu benim i aretim
12. Ökrüs Timurundur.
13. Ben Yokasiri yazdım



Resim 1: Turfan Vadisinde Bulunan 13. Yüzyıla Ait Uygurca Borçlanma Senedi

1. Metin ile İlgili Notlar

1. Hayvanlı Türk takvimi ile ilgili olarak bakınız: N. F. Katanov, Vostochnaya hronologiya..., Kazan 1920, s. 87 (219); zv. Sev.-Vost. Arheol. i Etnograf. instituta, cilt: I; N. N. Pantusov, Materialy izučeniya nareçii tarançey..., vıp. 3, Kazan 1901. V. V. Bartold'un tenkidleri ve Eduard Chavannes'in anı yazısı (zv. Akad. Nauk, 1918 veya Mél. Asiatiques, Petrograd, 1921, s. 1767 ve Kağarlı Mahmud, I, 289: Taga u yılı)⁷.
2. Sayılar eski sisteme göre ifade edilmiştir. Bkz.: W. Radloff, Die Altürk Inschriften, 1895, p. 398-399; P. M. Melioranskiy, Pamyatnik v çest Kul-Tegina, bkz.: Zap. Vost. Otd. Rus. Arh. Ob ç., cilt: XII, vıp. II-III, s. 105-107⁸.
3. Tüs (tü okunur): kâr, gelir, yüzde. Tüs ke: yüzde kar ılı ı. Belgede bu kelimenin üzeri çizilmiştir gibidir. Bu yüzden yapılan çevirinin anlamına dâhil edilmemiştir. *Temirge* ve *birginçe* (yedinci satır) sözleri *Temige* ve *biginçe* ekinde yazılmıştır. Buradaki bu tarz yazım ekli ile kelimelerin sözlü dilde böyle kullanılmış olabileceğini düşünmek mümkün müdür? Bu durum günümüzde Çin Türkistanındaki Türk lehçelerinde *r* sesinin de i tirilmesi ve kaybolması ile kar ıla tırılabilir.
4. Kergk: gerek, ihtiyaç duymak. Genellikle krgk ekinde yazılır.
5. 69. belgede (Uigur. Sprachd., p. 121-122) aynı kelimeleri görmek mümkün: üç küri tarık.
6. Tembin (ba ka bazı belgelerde) tenbin: hacim ölçü birimi. Prof. Dr. Vladimirtsov, Mo ollarda *tas* anlamına gelen *tümpiün* kelimesinin olduğunu belirtti. Çince *tun* (bakır) ve *pin* (tas) kelimeleri ile kar ıla tırılabilir. Bkz.: P. S. Popov, Rus.-kit. Slovar, Pekin, 2. baskı, 1896, s. 245, 547.
7. Bar çok bol. Genel itibarı ile hukukî belgelerde ölümü ifade etmek için kullanılır.
- 8-9. Küçük karde im Kusı ve akrabalarımla ifadesi hakkında u makaleye yazdığım tenkitte bahis mevcuttur: Le Coq, Handschriftl. Uigur. Urkunden; Bkz.: Zap. Kollegii Vostokovedov, c. I, 1925, s. 552-556.
Tegi: soy, aile. Türkçe-Runik yazılarda da kullanılmaktadır. Bkz.: Dr. W. Radloff, Die Altürk, Inschr. D. Mongolei, p. 332, 369.
10. Bg sözcü ü ile ilgili olarak ikinci belgenin 21 ve 26 satırına bakınız.
11. Ni ân (Farsça), i aret, damga. İkinci belgedeki 22 satırla kar ıla tırınız: Nisan tam a.

⁷ On iki hayvanlı Türk takvimi ile ilgili geniş bilgi için ayrıca bkz.: Osman Turan, *Oniki Hayvanlı Türk Takvimi*, İstanbul: 1941. Tavuk Türk lehçelerinde took, takagu, takuk, takıgu, taxakui, Mo olca'da ise takıya ekinde kullanılmaktadır. (Çevirenin Notu)

⁸ Eski Türkçe'de sayı sistemi ile ilgili daha geniş bilgi için ayrıca bkz.: Talat Tekin, *Orhon Türkçesi Grameri*, İstanbul, 2003, s. 128-133. (Çevirenin Notu)

2. Metin

1. [...y]ıl Aram ay bir yangı a a manga [Baçan a]
2. [yungla]lı böz kergk bolup Bedrün tin
3. el[ig iki] baú lı böz alıp mening Asan
4. Tigin [at] lı küngüm ni Bedrün ge alig iki
5. baú lı böz ge torúu tomludu sadtım. Bu satı
6. böz ni bidig ılmıs kün üz e mn Bedrün bir
7. eksük süz tökel sanap arılap birdim. Mn
8. [Baç]an yme bir eksük süz tökel sanap arılap
9. [a]ldım. Bu mn Baçan sadmı kisige mening aúam,
10. inim, uruúum, toúmısım, on luúum, yüzlügüm,
11. alımçım, birmiçim, ki kim m e bolup, çam çarım
12. ılsarlar. Bu mn sadmı kisi ge ming yıl tümen
13. kün ge teki Bedrün erklig bolsun. Tablasar, ösi
14. tudsun; tablamasar, adın kisi ge ödkürü sadsun
15. bu kisi ge çam çarım ılsasun. Abam bir ök
16. erklig beg isi ilçi yalavaç küçin tudup,
17. yulayın, alayın, tiser ler, bu kisi teg iki kisi
18. birip me söz leri yorımasun. Çamla uçı kisi
19. ler kor lu bolsun bolsun. Bu bidig tuda
20. Bedrün or suz bolsun. Bu bidig ke tanu
21. Çoñay, tanu Mısır Kar a Kuz, tanuk Beg Temir
22. Kuz, Yaraú Sıl k a. Bu nısan tam a mn, Baçan ńing ol.
23. Mn, Alap, Baçan a inçke ayıdıp, biditim.
24. Bu nısan mn tanu Çoñay ńing ol.
25. Bu nısan mn tanu Mısır Kar a Kuz ńing ol.
26. Bu nısan mn tanu Beg Temir Kuz ńing ol.
27. Bu nısan mn tanu Yaraú Sıl k a ńing ol.

Sayfanın arkasında:

Bu bas bidig Asan Tigin in ol.

2. Metnin Çevirisi

1. ... yılında, Aram ayında, yeni ayın ilk günü bana, Baçan'a
2. çok kullanılan pamuklu kuma gerek oldu unda, Bedrün'den elli iki top kuma aldım; do ru ve usulüne uygun olarak
- 3-5. elli iki top kuma kar ılı nda Bedrün'e bana ait olan Asan Tigin adlı köleyi sattım. Satılan bu
6. kuma ı yazılı antla manın artları do rultusunda ben Bedrün
7. eksiksiz tam tamına hesap ederek ve ölçerek verdim. Ben ise
8. Baçan, eksiksiz, tam tamına, hesap ederek ve ölçerek
9. aldım. Ben Baçan tarafından satılan bu ki iye kar ı, benim büyük ve
10. küçük karde im, akrabalarım ve kendimden bildiklerim, onluklarım ve yüzüklerim
- 11-12. benim mü terilerim, her kim olursa olsun hak iddia etmesinler ve davacı olmasınlar, Tarafımdan satılan insanın bin yıl ve on bin
13. gün Bedrün sahibi olsun. E er ho una giderse [köle]
14. o, tutsun [onu] e er ho una gitmezse ba kasına satsın.



● 13. Yüzyıla Ait Uygurca İki Ticarî Antlaşma Metni Üzerine Değerlendirmeler

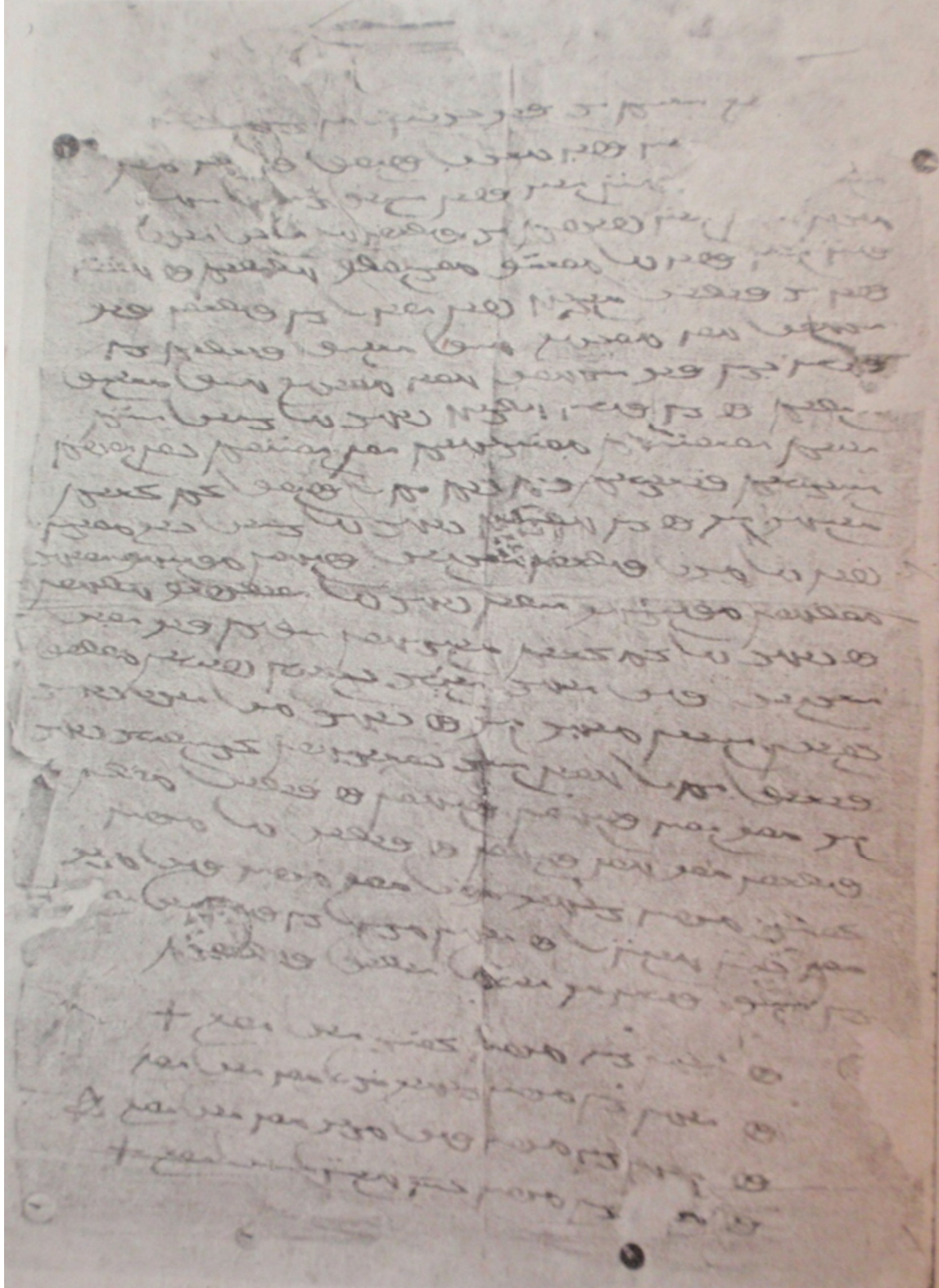
15. Bu ki iyle (Bedrün'le) münaka a yapmasınlar ve (ondan) davacı olmasınlar. E er herhangi bir ki i
16. tesirli bir beyin gücünü kullanarak, kadın (beyin), haberci ve elçi olsun
17. ben bu köleyi almak istiyorum derse kar ılı nda bu ki iye iki köle
18. versinler ve bunun lafı edilmesin. Hak iddia eden ki iler
- 19-20. ziyanda olsun, Bedrün ise bu belge elinde bulundu u sürece zarar etmesin. Bu belgede tanık
21. Çongay, tanık Mısır Kara Kuz, ahit Bek Timur
22. Kuz, Yarak Sılga. Bu mühür damga benim, Bedrün'ün.
23. Ben Alap, Baçan'ın ifade etti i üzere tastamam yazdım.
24. Bu damga benim, tanık Çongay.
25. Bu damga benim, tanık Mısır Kara Kuzundur.
26. Bu damga benim, tanık Bek Timur Kuzundur.
27. Bu damga benim, tanık Yarak Sılğanındır.

Sayfanın arka tarafında:

Bu (köle) Asan Tigin'e ait esas belgedir.

2. Metinle İgili Notlar

1. Aram: Uygurca yılın ilk ayı. Bu ad Altın Orda yarlıklarında geçmekte olup Arapça Haram ile ba lantılı olarak açıklanmaktadır. Aram ay için bakınız: Suvar aprabh sa. Red., Yayınlayan V. V. Radlov ve S. E. Malov, str. 589,19.
2. yungla lı : geçerli, ihtiyaç duyulan, talep edilen. Bakınız: Suvar aprabh sa, s. 257,7 ve 612,4; F. W. K. Müller, Uigurica III, 81,14.
3. Alig iki gibi sayılar yeni hesaplama sistemine göre ifade edilmi tir. İlk belgeye bakınız: Dokuz otuz yani yirmi dokuz. Bkz.: Suvar aprabh sa, s. 301. Üç altmış: Elli üç. Turfan hukuk belgeleri ile ilgili olarak bakınız: W. Radloff, Uigur, Sprachd., p. 69-70.
5. Torúu tomludu: do ru (eksiksiz) ve tam tamına. u makaleye bakınız: Lekova, dok. TM, 224 (D. 168) ve V. V. Radlov, Uig. Sprachdenk, dok. 13, 57, 61.
7. Arılap: ölçüp, hesaplayıp. Mo olcadaki arılkahu: çıkarmak ile kar ıla tırmak gerekir. Bkz.: O. Kovalevskiy, Mong.-russk.-frantsuzskiy slovar, c. I, Kazan, 1844, s. 147.
11. Alımçı birimçi: alacaklı verecekli. Bkz.: Ka garlı Mahmud, c. I, s. 72.
12. *Kılsarlar* yerine ba ka belgelerde daha do ru bir kullanım *kılmasunlar* yani yapmasınlar mevcuttur. Bununla birlikte burada alı ılagelmi söz diziminden farklı bir dizim kullanılmı tır. Kr .: Uig. Sprachd. Dok. 16, 30, 56, 57 ve 61. Belki bu art kipindeki kullanım (*kılsarlar*) 17. satırdaki *-tiser ler* ile ilintilendirilebilir. Bunlardan sonra ise (17. satır) *bu kisi teg iki kisi gelebilir*.
- 12-13. Bin yıl ve bin gün ifadesini (ba ka bir ifade ile ebediyen) Türkler Çinlilerlerden almı lardır. Bu ifadeye Türk Runik yazıtlarında da rastlanır.
16. isi (okunu u i i): e , beyin hanımı (Mo olca'da aynıdır). Ka garlı Mahmud, c. I, 106: i iler.
- 19-20. Korluk: zarar, tam olmayan. Kor (Teleütçe): zarar, ziyan, fena. Mo olca: horo. Belgede hatalı olarak iki defa bolsun yazılmı tır.



Resim 2: Turfan Vadisinde Bulunan 13. Yüzyıla Ait, Alı veri Kar ılı ında Köle Takasına Dair Uygurca Belge